

**ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ
АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ
З ТРИВОЖНИМИ СТАНАМИ В ДІТЕЙ З РАННІМ ДИТЯЧИМ
АУТИЗМОМ: ФУНКЦІЇ, ПІДХОДИ, ПОТЕНЦІАЛ ЛЕКОТЕКИ**

Слободенюк Д. А.

студент 2 курсу за спеціальністю «Фізична терапія та реабілітація»

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Актуальність арт-терапії як потужного та ефективного інструменту психокорекційного впливу, особливо в контексті роботи з дітьми, які мають розлади аутистичного спектра (РАС), набуває дедалі більшої значущості у світлі трансформацій соціального простору, зростання випадків дитячої тривожності та новітніх викликів, пов'язаних із змінами в освітньому середовищі та психоемоційному стані молодого покоління. Теоретичне обґрунтування цього підходу потребує не лише глибокого міждисциплінарного аналізу, а й осмислення через призму гуманістичної психології, нейропсихології, сучасної педагогіки, а також практичної психотерапії, що формує нову якість розуміння емоційного світу дитини.

Арт-терапія сьогодні не є другорядною чи допоміжною методикою: вона постає як автономна галузь психокорекції, що має власну методологічну базу, філософські засади та інструментарій. Її основним завданням є гармонізація внутрішнього емоційного стану дитини, особливо тієї, що має проблеми з соціальною взаємодією, саморегуляцією, здатністю до емоційного вираження та адаптації до зовнішніх умов. Завдяки інтеграції образотворчого мистецтва, музики, театру, тілесних практик та казкотерапії арт-терапія дозволяє працювати одночасно на когнітивному, емоційному, сенсорному й поведінковому рівнях, що є вкрай важливим у випадку дітей із РАС.

Сучасні наукові дослідження підтверджують тісний зв'язок між рівнем емоційної нестабільності, тривожними станами та якістю соціального функціонування у дітей з особливими освітніми потребами. До таких порушень належать не лише РАС, а й інші неврологічні та психоемоційні розлади, які супроводжуються зниженим рівнем емоційної регуляції, порушеннями сенсорної інтеграції, труднощами в комунікації та поведінковими девіаціями. Арт-терапія, завдяки своїй ненасильницькій, метафоричній і креативній природі, надає унікальну можливість долучитися до глибинного переживання через символічні дії, зображення, музику,

рух, що особливо ефективно в умовах емоційного закриття чи вербальної дисфункції.

Особливої уваги заслуговує Лекотека – сучасний формат раннього втручання, який синтезує ігрову, мистецьку, сенсорну, тілесну та психотерапевтичну активність. Вона виступає не лише як середовище терапевтичного впливу, а й як простір інтеграції досвіду дитини, створення безпечної зони для емоційного вираження, рефлексії та поступового набуття навичок взаємодії з навколишнім світом. Такий підхід дозволяє м'яко вбудовувати дитину у соціальне поле без тиску, але із чітким структурованим супроводом, який базується на повазі, прийнятті та співпереживанні.

Згідно з ідеями, висловленими в працях К. Роджерса, В. Лоуенфельда, А. Керна, Н. Лускіна, саме креативна взаємодія, вільне самовираження та прийняття емоцій без осуду є базисом для ефективної психокорекції. Ці автори підкреслювали важливість особистісного підходу до кожної дитини, орієнтації на її унікальний досвід і внутрішній потенціал. Арт-терапія, як метод, що базується на визнанні цінності суб'єктивного сприйняття, дозволяє формувати в дитини почуття безпеки, приналежності та значущості, що особливо важливо в контексті травматичного або сенсорного перевантаження.

Методики арт-терапії (ізотерапія, пісочна терапія, музикотерапія, драматерапія, арт-інсталяції) спрямовані на формування відчуття стабільності, розвиток самоспостереження, самоусвідомлення та зниження рівня тривожності через створення символічного «мікросвіту», де дитина має змогу відчути контроль, свободу дії та водночас отримати підтримку дорослого. Арт-інтервенції активізують не лише емоційну сферу, але й когнітивну активність, стимулюють мовлення, уяву, формують навички вирішення проблем, що є фундаментальними чинниками подальшої адаптації та інтеграції дитини.

Таким чином, сучасні психокорекційні підходи до подолання тривожних станів у дітей із розладами аутистичного спектра демонструють значну ефективність саме завдяки інтеграції арт-практик. У поєднанні з психологічною підтримкою, педагогічним супроводом та інклюзивними моделями освіти, арт-терапія дозволяє створити стійку багатовекторну систему допомоги дитині. Лекотека, як платформа для творчої та терапевтичної взаємодії, виконує роль своєрідного «моста» між глибинними емоційними станами та реальним соціальним середовищем, сприяючи формуванню емоційної зрілості, адаптивності та психологічного благополуччя.